

Regionala utvecklingsnämnden

2025-10-20

Diarienummer

RUN 419-2025

Er referens

2025-01074-4.0.1

Statens servicecenter
registrator@statenssc.se

Yttrande över inbjudan till samråd om planerad avveckling av Statens servicecenters servicekontor i Nordmalings kommun

Sammanfattning

Statens servicecenter har till Region Västerbotten den 30 september 2025 inkommit med en konsekvensanalys rörande avveckling av servicekontorsverksamhet i Nordmalings kommun samt önskemål om samråd i ärendet.

Region Västerbotten avstyrker förslaget om avveckling av Statens servicecenters verksamhet i Nordmalings kommun.

Region Västerbottens yttrande

Regionalt utvecklingsansvar för Västerbotten

Region Västerbotten i sin roll, enligt lag (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar, ett ansvar för att skapa en hållbar regional tillväxt och utveckling av länet, bland annat genom att utarbeta och fastställa en strategi och samordna insatser för dess genomförande. I Regional utvecklingsstrategi 2020–2030 för Västerbotten, särskilt under prioritering 4: Västerbotten – en region med hållbara livsmiljöer att bo, verka och leva i, pekas statliga myndigheter särskilt ut som en viktig aktör för att skapa kapacitet för samverkan och samhandling, för att nå strategins målsättningar.

Regionens uppfattning är att avvecklingen av servicekontoret i Nordmaling står i strid med såväl lag som regional utvecklingsstrategi. Enligt nämnda lag § 10 ska statliga myndigheter som bedriver verksamhet i länet beakta den strategi som fastställts för länet utveckling samt lämna regionen det stöd som behövs i det regionala utvecklingsarbetet.

Regionen anser vidare att avvecklingen strider mot statens mål om stärkt statlig närvaro i hela landet och mot förordningen om regionalt utvecklingsarbete (2017:583) och statliga myndigheters medverkan i det arbetet § 18, där myndigheterna ska verka för att målen för den regionala utvecklingsstrategin uppnås och att hänsyn av myndigheternas verksamhet ska tas till regionala förutsättningar.

Beslutet riskerar att direkt motverka tillväxt, inkludering och tillit i ett län som är avgörande för Sveriges omställning och framtida konkurrenskraft.

Statlig närvaro avgörande för tillväxt och utveckling

Den statliga närvaron i Västerbotten är redan ojämnt fördelad och har minskat under de senaste åren, inte minst med Arbetsförmedlingens avveckling av lokala kontor under 2019. En fortsatt avveckling och centralisering av statlig service till större orter av verksamheten riskerar att försvaga förutsättningarna för tillväxt i länet och undergräva statens legitimitet i länet. Om avvecklingen realiserats bedrivs servicekontorsverksamhet bara i några av länets 15 kommuner framledes, i ett län lika stort som hela Västergötland, med långa avstånd och bristande kommunikationer och infrastruktur.

Nordmaling utgör också en strategisk knutpunkt mellan kust och inland i södra Västerbotten, mellan Umeå och Örnsköldsvik, och har en viktig roll i arbetsmarknadsregionens sammanhållning. Även om Botniabanan knyter samman Nordmaling med Umeå och Örnsköldsvik är detta i sig inget skäl till att avveckla servicekontoret, utan snarare en förutsättning att fortsätta bemanna det.

Industriell omställning och behovet av lokal statlig infrastruktur

Västerbotten och norra Sverige står mitt i en industriell omställning och samhällsomvandling. Stora investeringar sker såväl i näringslivet, offentlig sektor som i infrastruktur i länet. Denna utveckling kräver en fungerande samhällsservice, tillgång till arbetskraft, och social infrastruktur som möjliggör inflyttning, företagsetableringar och ett högt förtroende för offentliga institutioner. I detta läge framstår en nedmontering av den lokala statliga servicen som kontraproduktiv. Staten bör snarare stärka sin närvaro i länet – särskilt i strategiskt belägna kommuner som Nordmaling – för att kunna svara upp mot de krav och möjligheter som den gröna omställningen medför.

Som regionalt utvecklingsansvarig bedömer Region Västerbotten att den planerade avvecklingen får betydande negativa konsekvenser för kommunens och regionens fortsatta utvecklingskraft. Staten har ett särskilt ansvar att bidra till en territoriell balans och skapa förutsättningar för tillväxt i hela landet. Att avveckla en nyetablerad och väl fungerande verksamhet efter endast ett år skickar en olycklig men tydlig signal om bristande långsiktighet i statens närvaro i och engagemang för norra Sverige.

Minskad fysisk tillgång till statlig service riskerar också att leda till ökade klyftor i förtroende och delaktighet hos medborgarna – något som i förlängningen försvagar demokratin i vårt land.

Konsekvenser för medborgare och likvärdighet

Myndigheten framhåller i sin konsekvensanalys att restiden till Umeå endast är cirka 35 minuter med tåg. Den bedömningen bortser från verkligheten för många invånare i kommunen. Nordmaling hade vid senaste årsskiftet 2024/25 en folkmängd på knappt 7000 personer men kommunen är en utpräglad landsbygdskommun, vilket innebär att tätorten har mindre än 3000 invånare.

Regionala utvecklingsnämnden

2025-10-20

Diarienummer

RUN 419-2025

Er referens

2025-01074-4.0.1

De berörda individerna som nyttjar servicekontorets tjänster är också sådana som har svårt att förflytta sig både fysiskt och ekonomiskt, eller saknar språklig eller andra förmågor att kunna nyttja kollektivtrafik och samhällsservice fullt ut.

Digitala tjänster kan heller aldrig helt ersätta det personliga mötet, särskilt inte för grupper som står långt ifrån arbetsmarknaden, äldre, nyanlända eller personer med funktionsnedsättning. Det finns ett digitalt utanförskap som riskerar att stänga ute dessa grupper från samhällsgemenskapen. Dessa delar har inte beaktats tillräckligt i den konsekvensanalys som genomförts av myndigheten.

Region Västerbotten har i dialog med länets kommuner i ärendet också noterat att närvaro och öppettider över tid har minskat på en del av de övriga servicekontoren i länet. Regionen ser med oro på denna utveckling även i övriga kommuner och uppmanar Statens servicecenter att snarast tillgodose god tillgänglighet på befintliga servicekontor i Västerbotten. Utökade öppettider i Umeå får exempelvis inte ske på bekostnad av andra servicekontor. Begränsningar av öppettider riskerar att få följdverkan att än färre invånare har möjlighet att nytta den service som erbjuds och att kontoren på så sätt avvecklar sig själva.

Avslutande synpunkter

Region Västerbotten uppmanar Statens servicecenter att avstå från eller senarelägga en avveckling av servicekontoret i Nordmaling för vidare dialog om lösningar med Region Västerbotten och Nordmalings kommun. Myndigheten bör i stället utveckla kontoret som ett pilotprojekt för innovativ statlig service, i linje med regeringens intentioner om mobilitet och effektivitet för myndigheten. Här bidrar Region Västerbotten gärna med kunskap och nätverk samt stöd i arbetet.

Region Västerbotten ser med oro på att statliga rationaliseringar sker utan helhetssyn på regional utveckling. En effektiv stat kräver närvaro och relation – inte reträtt. Att avveckla den lokala statliga servicen i Nordmaling vore ett steg bort från en sammanhållen nation i en orolig omvärld, och ett allvarligt misstag i en tid då hela Sverige behövs för att klara att möta utmaningar, skapa utveckling och tillväxt för vår nation.

Beslut i detta ärende har fattats av regionala utvecklingsnämnden den 6 november 2025 § xx.

*Rickard Carstedt (S)
Ordförande Regionala utvecklingsnämnden*